

Kunskapsområde

Ögon

Uppdaterad 170710

Huvudsaklig handläggningsnivå

A: Självständigt kunna handlägga på vårdcentral/jourcentral. Specialistremiss vid komplicerade fall.

B: Ha god kännedom och delvis handlägga. Specialistremiss kan övervägas.

C: Ha kännedom om och vid behov påbörja utredning/behandling.

Specialistremiss.

C-nivån lärs främst in på specialistklinik.

HC= Hälsocentral, Ö = Ögon klinik, HUD= Hud klinik

Delmål	Handläggningsnivå	Klinik
A1 Medarbetarskap och ledarskap <ul style="list-style-type: none"> - Kunna leda och utveckla samarbete kring ögon patienter på hälsocentralen	A	HC
A2 Etik Mångfald och Jämlikhet <ul style="list-style-type: none"> - Kunna möta patienter med annat kulturellt ursprung, etnisk bakgrund och annat språk	A	HC
A 3 vårdhygien och smittskydd <ul style="list-style-type: none"> - Vårdhygien vid mottagningsarbete	A	HC
A4 Systematisk kvalitets och patientsäkerhetsarbete <ul style="list-style-type: none"> - Kunna kritiskt granska den egna verksamheten och genomföra risk- och händelseanalys samt ansvara för förbättrande åtgärder. - Behärska Synergi	A	HC
A 5 Medicinsk vetenskap		
A6 Lagar och andra föreskrifter <ul style="list-style-type: none"> - Fritt vårdval	A	HC

<ul style="list-style-type: none"> - Sekretess - hjälpmedel 		
B1 Kommunikation med patienter och närstående <ul style="list-style-type: none"> - Kunna kommunicera med hjälp av tolk 	A	HC
B2 Sjukdomsförebyggande arbete		
B3 Läkemedel <ul style="list-style-type: none"> - Kunskap om behandlingsalternativ vid <ul style="list-style-type: none"> o Ögon sjukdomar 	A	HC, Ö
B4 Försäkringsmedicin		
B5 Palliativ vård i livets slutskede		
Diagnosgrupper, delmål C1-C5 C1 Första bedömning av hälsoproblem C2 Medicinsk angelägenhetsgrad, prioritering C3 Kontinuitet C4 Självständigt kunna handlägga sjukdomstillstånd C5 Samverka med andra kliniker, vård utanför den egna vårdnivån		
<i>Behärska att diagnostisera, behandla på primärvårdsnivå (C1,C2,C3,C4, C5)</i>		
Akut och kronisk synnedsättning	A,B	HC, Ö
Infektiös konjunktivit	A	HC
Allergisk konjunktivit	A	HC
Torra ögon	A	HC, Ö
Främmande kropp i ögat, ytligt	A	HC, Ö
Episklerit och sklerit	A,B	HC, Ö
Vagel	A	HC
Blefarit	A	HC

Ögonaffektion vid rosacea	A, B	HC, Ö
Fotoelektrisk keratit	A	HC
<i>Behärska att initialt bedöma, avgöra medicinsk angelägenhetsgrad, på ett etiskt tillfredställande sätt prioritera mellan vårdsökande, remittera samt följa personer med sjukdomstillstånd som behöver vård utöver den egna enhetens resurser (C1, C2, C5)</i>		
Katarakt	B	HC, Ö
Iridocyklit och uveit	B	HC, Ö
Akut och kronisk glaukom	B	HC, Ö
Entropion, Ektropion	B	HC, Ö
Ögonlockssjukdomar	A,B,C	HC, Ö
Keratit	B	HC, Ö
Makuladegeneration	B	HC, Ö
Näthinneavlossning	B,C	HC, Ö
Artäroklusion och centralvenstrombos	B,C	HC, Ö
Hudförändringar kring ögonen	B, C	HC, Ö, Hud
Resistenser /tumörer kring ögonen	B, C	HC, Ö
Horners Syndrom	C	Ö,
Optikusneurit	C	Ö
Trauma mot ögat	B, C	Ö, ÖNH, Kir
Perifer facialispares med keratit/hornhinnepåverkan	B	HC, Ö
Sjukdomar i tårvägar och tårkörtlar	B, C	Ö
Diabetesretinopati	C	Ö
Ögonfynd vid systemsjukdomar såsom reuma, hjärta-kärl, endokrin	B,C	Ö, Reuma, IM

C6 Barn och ungdomar, BVC - Kunna möta och delvis bedöma barn och ungdomar i alla ålder med sjukdomar i ögonen	A, B	HC, Ö
C7 MVC, Gyn		
C8 Geriatrik, hemsjukvård, palliativ vård - Anpassning av målnivåer vid behandling av den åldrade patienten	A	HC, Ö
C9 Hembesök		
C10 Medicinsk rehabilitering, arbetsrehabilitering		
C11 myndighetsuppdrag - Bedömning för körkortsintyg för patienter med ögonsjukdomar	A	HC
C12 Folkhälsoarbete		
C13 Psykiatri		
C 14 Lagar och föreskrifter		

Praktiska färdigheter (VC = Vårdcentral, IM = Internmedicin)		
Diagnosgrupper och kompetensområden	Handläggningsnivå	Klinik
Ögonmikroskopi av främre kammare	A, B	HC, Ö
Ljusväg	A	HC, Ö
Visus	A	HC
Ögontrycksmätning	A, B	HC
Borttagning av främmande kropp i ögat, ytligt	A, B	HC, Ö

Förslag på lärandemetoder

- + Varierad öppenvårdsmottagning under handledning vid hälsocentral
- + Delta vid dagjouren på Ögon mottagning
- + Vid sidotjänstgöring vid ögonkliniken: Mottagning, dagjour
- + Följa typpatient från första bedömning genom inskrivning fram till utskrivning
- + Följa med specialistsjuksköterska mottagning (ex ögontryck, diabetesfoto)
- + Delta vid specialistläkarmottagning
- + Studiebesök operation
- + Remissgenomgång, tillsammans med specialistläkare
- + Kurs
- + Handledarsamtal
- + Gruppseminarier/grupphandledning
- + Intern fortbildning/ föreläsning vid sidotjänstgöringsklinik
- + Falldiskussion

Tillägg för ST-läkare med glesbygdsmedicinsk inriktning:

- Främmande kropp i ögat: de flesta fall bör kunna självständig handläggas på HC-nivå (främmande kropps instrument, ögonborr)
- Säker behärska ögontrycksmätningen
- Behärska att skilja 'farliga' synfältsfenomen (venös eller arteriell ocklusion, näthinneblödning) från ofarliga (ex. glaskroppsavlossning)

Sidotjänstgöring inom verksamhetsområde:

- Ögon

Kunskaper/färdigheter innan sidotjänstgöring

- Ha kunskap om sjukdomspanoramat avseende ögonsjukdomar i primärvården.
  - Grundläggande kunskap i ögonmikroskopi, visus, ögontrycksmätning
- 1) Huvudhandledare i primärvården skall ha gjort kompetensbedömning avseende ovanstående innan sidotjänstgöringen.
  - 2) ST läkaren förberedar en utbildningsplan för sidotjänstgöring med huvudhandledare på HC
http://insidan.nll.se/documents/Interna/ns/intmedsy/L%c3%a4ns%c3%b6vergripande_ST_studierektor/Sidotj%c3%a4nstg%c3%b6ringskontrakt.docx
  - 3) ST läkare ska få namngiven handledare vid sidotjänstgöringsklinik senast 4 veckor innan tjänstgöringens start
  - 4) Utbildningsplan ska förankras och stämmas av med ansvarig på sidotjänstgöringsklinik (handledare/verksamhetschef ??)
  - 5) Avstämning med handledare på sidotjänstgöringskliniken efter hälften av randningstiden för att vid behov justera innehåll (ordna inläsning/teoretiska studier för det som man inte hunnit träffa/se eller diskutera under handledarsamtal

Enheter för sidotjänstgöring inom Ögon Norrbotten

Sjukhus	Enhet	Kontaktperson
Sunderby Sjukhus	Specialistmottagning, vårdavdelning	Per Pohjanen
Piteå Älvdals Sjukhus	Specialistmottagning	Ej randning
Gällivare sjukhus	Specialistmottagning, vårdavdelning	
Kiruna Sjukhus	-----	
Kalix Sjukhus	Specialistmottagning vissa dagar	Ej randning

Under placeringen

Det ska ifyllas intyg från handledaren på sidotjänstgöringskliniken och ST läkaren avseende placeringen.

<http://insidan.nll.se/Kunskap--utveckling/Utbildningar/ST-lakare/Bedomning-av-ST-lakares-kompetensutveckling/>

[Återkoppling till ST-läkare vid klinisk tjänstgöring](#)
[Egenskattning för ST-läkare vid klinisk tjänstgöring](#)
[Återkoppling från ST-läkare vid klinisk tjänstgöring](#)